

Second revised edition / M. Jettall, R. Clark – Rattleboro, Vermont Prolingua Associates, 1994. – 148 P.

3. Jonassen D.H. Supporting communities of learners with technology: A vision for integrating technology with learning in schools [Електронний ресурс] /

DH Jonassen. – 1995. Режим доступу: DePaul University, Instructional Technology Development Department Web site: <http://www.itd.depaul.edu/website/pages/Training/bvsnls/CourseMaterials/jonassen.asp>.

4. Sharma P. Blended learning. Using technology in and beyond the language classroom / P. Sharma, B. Barrett // Oxford Macmillan, 2007 – 160 p.

5. Tarnopolsky O.B. Must the intercultural approach live until ELF become CLL? / O. Tarnopolsky // IATEFL Voices. – 2010 – Issue 217. – P. 5–6.

ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ДОШКІЛЬНІЙ, ПОЧАТКОВІЙ І СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Іонова О. М.

доктор педагогічних наук, професор

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, Україна

Партола В. В.

кандидат педагогічних наук, доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, Україна

Старікова Л. П.

кандидат педагогічних наук, доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, Україна

У статті визначено напрями здійснення міждисциплінарної інтеграції у процесі підготовки фахівців дошкільної освіти. Акцентовано увагу на значенні діяльності за виділеними напрямками для навчання майбутніх фахівців. Обґрунтовано впровадження міждисциплінарної інтеграції як умови реалізації інтегрованого підходу у закладах вищої освіти.

Ключові слова: підготовки фахівців дошкільної освіти, інтеграція, міждисциплінарна інтеграція.

The directions of interdisciplinary integration in the process of training preschool education specialists were defined in the article. The importance of activities in selected areas for the training of future has been focused on. The introduction of interdisciplinary integration as a condition for implementing an integrated approach in higher education institutions is justified.

Key words: *training of preschool education specialists, integration, interdisciplinary integration.*

Всебічне вивчення проблеми інтеграції в освіті підтверджує значимість її реалізації у процесі підготовки майбутніх педагогічних фахівців, у тому числі і спеціалістів дошкільної ланки. Застосування інтегрованого підходу позначається на розвитку особистості студента у плані його системного мислення, здатності до усвідомленого аналізу своєї діяльності, самостійних дій в умовах невизначеності, а також у надбанні нових знань і умінь.

Суттєвими в дослідженні проблеми здійснення інтегрованого підходу в освітньому процесі дошкільного навчального закладу є праці науковців Г. Беленької, І. Кіндрат, К. Крутій, З. Плохій та інших. У дисертаційних дослідженнях (Т. Жаровцева, О. Пехота, Т. Танько, Г. Троцько та ін.) визначено зміст, етапи, компонентний склад професійно-педагогічної підготовки та запропоновано різні, у тому числі й інтеграційні моделі її реалізації. Низка публікацій вітчизняних дослідників яскраво ілюструє, що підготовка педагога дошкільного фаху повинна відповідати вимогам сучасності, адже це перша освітня ланка, від якої залежить рівень освіченості і вихованості майбутнього покоління. Така підготовка має свою специфіку, ґрунтується на основних дидактичних закономірностях побудови процесу фахової підготовки у вищому навчальному закладі [1]. Таким чином, аналіз сучасних досліджень свідчить про стійкий науковий інтерес до проблеми інтеграції у дошкільній освіті. Мета нашого дослідження – висвітлити напрями здійснення міждисциплінарної інтеграції у процесі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Аналіз теоретичних джерел дає змогу визначити два основні напрями дослідження проблеми інтеграції в дошкільній освіті – інтеграція змісту (когнітивний аспект) та інтеграція форм і методів навчання (технологічний аспект) [1]. Досить поширеним є також підхід, який передбачає перехід від комплексу різнопредметних уявлень до єдиного інтегрованого погляду на дидактичну систему [2].

Міждисциплінарний інтегрований підхід до процесу підготовки майбутніх спеціалістів дошкільної освіти на кафедрі теорії та методики викладання природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій та спеціальній освіті ХНПУ імені Г. С. Сковороди здійснюється за такими напрямами: на рівні інтеграції змісту освіти; на рівні інтеграції форм та методів організації навчального процесу; на рівні науково-методичної діяльності викладачів кафедри. На наш погляд, такий підхід до освітнього процесу забезпечує підготовку фахівця, який спроможний створити єдиний освітній простір дитинства, що дозволить забезпечити успішну соціалізацію кожної дитини-дошкільника, вплинути на формування цілісної реалістичної картини світу як основи світогляду. Розглянемо детальніше діяльність кафедри за визначеними напрямами.

Так, на рівні інтеграції змісту освіти здійснюється:

– **міжпредметна інтеграція змісту основних освітніх дисциплін.** Дисципліни «Основи природознавства та методика ознайомлення дітей з природою», «Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям» та «Формування

математичних уявлень у дітей» мають інтегрований характер, оскільки об'єднують теоретичні основи та методику ознайомлення з ними дошкільників різних вікових груп. Така побудова курсів дає можливість поєднати однорідний матеріал у межах однієї теми; усунути дублювання у вивченні ряду питань; комплексно застосувати набуті знання з основ природознавства (предметне та природне довкілля), суспільствознавства (суспільне довкілля), математики та методик їх викладання у майбутній професійній діяльності;

– **введення нових інтегрованих курсів.** У 2020/2021 навчальному році навчальним планом другого освітнього рівня (магістр) передбачено викладання курсу «Методичний супровід освітньої діяльності ЗДО з розвитку природничої та логіко-математичної компетентностей дітей», що об'єднує математичну та природничу освітні лінії. Інтеграція природничо-математичних складових цього курсу передбачає полегшення розуміння студентами явищ і процесів, що вивчаються; сприяє формуванню вмінь аналізувати, зіставляти факти з різних галузей знань, підвищує мотивацію до вивчення дисципліни.

– **вивчення окремих тем із програм різних дисциплін.** У межах курсів «Методика ознайомлення дітей з природою», «Формування математичних уявлень у дітей» та інших ведеться добір тем, що поєднують навчальний матеріал з окремих галузей. Так, у вивченні тем «Уявлення про час», «Просторові уявлення», «Уявлення про розмір» об'єднуються такі галузі наук, як природознавство та математика;

– **інтеграція педагогічних дисциплін і методик викладання природничо-математичних курсів.** У змісті курсів спільним є загальні питання методик навчання, а саме використання форм, методів, методичних прийомів та засобів. Це дає можливість поглибити загальні педагогічні знання студентів, а в курсах із методик їх уточнити, виявити специфічні принципи застосування, пріоритетні форми, методи та засоби навчання. Особливо у процесі здійснення підготовки до екологічного, естетичного, народознавчого навчання й виховання дошкільників тощо.

На рівні інтеграції форм та методів організації навчального процесу студентів:

– на кафедрі постійно проводяться обговорення та затвердження тем курсових робіт, що об'єднують різні освітні галузі (наприклад: «Використання елементів проблемного навчання в природничо-математичному розвитку дошкільників», «Інтегровані заняття як засіб розвитку особистості в дошкільному закладі», «Використання прийомів ейдетики в ознайомленні дітей з цифрою», «Технологія ознайомлення з натуральним числом засобами природничого матеріалу» тощо);

– викладачами застосовуються різні форми занять, які проводяться в аудиторії та поза нею, зокрема тематичні екскурсії до ЗДО та дитячих центрів, які працюють за інноваційними освітніми технологіями (ЦРД «Колібрі», Дитячий садок при Мазаль Тов., ЦРР Олени Чернявської, приватні дитячі садки тощо).

Інтеграція методів навчання студентів. У курсах «Основи природознавства та методика ознайомлення дітей з природою», «Ознайомлення дітей із суспільним довкіллям» та «Формування математичних уявлень у дітей»

використовуються загальні методи навчання студентів та формування їхніх дослідницьких умінь: презентації фрагментів занять, де студенти програють ролі вихователя, дошкільників; інтерактивні методи навчання (метод «Мікрофон» «Акваріум», «Синтез думок» тощо).

Інтегрована наукова діяльність викладачів кафедри. Викладачами кафедри теорії і методики викладання природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті здійснюється підготовка статей, зміст яких узагальнює досвід їхньої діяльності з міждисциплінарної інтеграції у процесі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Викладачі також беруть участь у міжнародних конференціях із зазначеної тематики.

Таким чином, досвід здійснення міждисциплінарної інтеграції у процесі підготовки спеціалістів дошкільної освіти на кафедрі є інноваційним і докорінно перебудовує освітню підготовку фахівців на основі синтезу, об'єднання освітньо-виховних завдань з питань формування цілісної особистості дошкільника і його гармонійного входження у сучасний соціум. Педагогічні дослідження варто продовжити у напрямі подальшого поглиблення міждисциплінарної інтеграції, а також вдосконалення методичного забезпечення навчального процесу з природничо-математичних дисциплін.

Список використаних джерел

1. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання. Монографія. Київ : Світич, 2006. 304 с.
2. Кіндрат І. Р. Управління освітнім процесом у дошкільному навчальному закладі на засадах інтеграції : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06. Луганськ : ЛНУ імені Т. Шевченко, 2013. 20 с.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ішук Т. В.

старший викладач

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

м. Хмельницький, Україна

Мазуренок Н. І.

старший викладач

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

м. Хмельницький, Україна

У статті актуалізується проблема науково-теоретичних основ формування позитивної мотивації вивчення іноземної мови у здобувачів вищої освіти, схарактеризовано види мотивів та їх вплив на стимулювання студентів до якісного оволодіння іншомовними знаннями. Розкрито значимість мотивації щодо професійного становлення майбутніх фахівців.